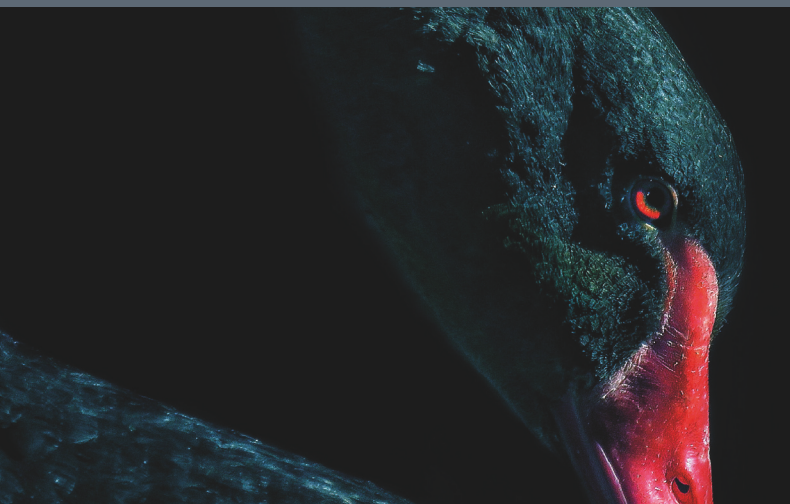

Leesclub 155: Cultuur & identiteit

Half leven
van Aya Sabi

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Half leven* van Aya Sabi. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

- 1 Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
- 2 Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
- 3 Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
- 4 Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'NaamsvermeldingNietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

“We dragen de trauma’s van ouder en voorouder in ons DNA. Zolang ik zwijg wordt alles enkel maar meer vastgeschroefd in mijn DNA, generatie na generatie steeds meer een deel van wie ik ben en altijd een stukje dat ik onmogelijk veranderd krijg.”

Shams, een jonge studente, pent het levensverhaal van haar grootmoeder neer. Ze heeft immers altijd het gevoel gehad dat veel zaken onuitgesproken bleven en dat weegt op zowel haar als haar moeder, Hamouda. Op basis van enkele zaken die ze gehoord heeft, verbeeldt ze zich Fatna’s volledige levensverhaal. Ze wisselt dat af met essays over haar eigen leven als Marokkaanse-Nederlandse en de brieven die haar jonge moeder schreef aan een andere man dan haar vader. Zo ontstaat een mozaïekverhaal van drie generaties vrouwen in drie verschillende landen.

Vrouw-zijn (en in het bijzonder een Marokkaanse vrouw zijn) is een belangrijk thema binnen dit boek. Door de vragen in deze leesclub graven we dieper in de maatschappelijke positie van de vrouw en de invloed die moeders op hun dochters uitoefenen

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Half leven*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Half leven* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen

Vraag 1

Welke traumatische ervaring beleeft Fatna bij haar eerste echtgenoot?

Vraag 2

Hoe verdient Fatna geld als ze bij haar tweede echtgenoot woont?

Vraag 3

Wat is het allerbelangrijkste in het leven van Lalla Touria?

Vraag 4

Wat vraagt Hamouda in haar eerste brief aan de kleermaker?

Vraag 5

Wat studeert Shams, Fatna's kleindochter?

Antwoorden

- 1 Ze bevalt van een kindje dat kort daarna sterft.
- 2 Ze verkoopt bastilla op de markt.
- 3 De Marokkaanse onafhankelijkheid
- 4 Ze wil dat hij haar brieven verbrandt.
- 5 geschiedenis

Vraag

3

Vraag

2

Vraag

1

Antwoorden

Vraag

5

Vraag

4

Feest der herkenning? 1

Fatna heeft haar eerste huwelijk als bijzonder traumatisch ervaren. Welke gedragskenmerken in haar latere leven wijzen op een onverwerkt trauma?

Feest der herkenning? 2

Vergelijk de Fatna die je in de verhalen van de kleindochter leert kennen met de Fatna zoals de dochter die in haar brieven omschrijft. Welke gelijkenissen en/of verschillen zie je? Hoe kun je die verklaren?

Feest der herkenning? 3

In een wereld die vrouwen weinig kansen biedt, is vrouwelijke solidariteit belangrijk. Welke voorbeelden van vrouwelijke solidariteit vind je in dit verhaal?

Feest der herkenning? 4

Marokkaanse vrouwen worden vaak voorgesteld als onderdrukte slachtoffers. Is dat ook het beeld dat je in deze roman van hen krijgt? Geef een genuanceerd antwoord met voorbeelden.

Feest der herkenning? 5

In de loop van het verhaal hintten verschillende uitspraken op wat we aan het einde van de roman over Fatna ontdekken. Blader door het boek en geef daarvan een aantal voorbeelden.

Feest der herkenning? 6

Analyseer de schrijfstijl van de drie vertellers (grootmoeder, moeder en dochter). Welke verschillen merk je op als je kijkt naar woordenschat, zinsbouw en stijl? Hoe kun je die verklaren?

Feest der herkenning? 7

Beschrijf hoe de verschillende meisjes in dit boek opgevoed worden. Hoe herkenbaar vind je die opvoedingsstijl vandaag nog? Welke impact heeft die stijl hebben op elk van de meisjes?

Feest der herkenning? 8

Welk beeld schetst het boek van de eerste generatie migranten in Nederland? Hoe verhouden zij zich tot hun nieuwe thuisland?

Feest der herkenning?

3

Feest der herkenning?

2

Feest der herkenning?

1

Feest der herkenning?

6

Feest der herkenning?

5

Feest der herkenning?

4

Feest der herkenning?

8

Feest der herkenning?

7

Stof tot nadenken? 1

Moeder-dochterrelaties spelen een belangrijke rol in dit boek. Hoe zou je hun relaties omschrijven? Verandert de impact van moeders op hun dochters over generaties heen?

Stof tot nadenken? 2

Fatna schetst een negatief beeld van haar eerste echtgenoot. Hoe erg vond je hem als je afgaat op de beschrijving in het laatste deel? Houd rekening met de plaats en tijd waar het verhaal zich afspeelt.

Stof tot nadenken? 3

Half leven heeft een vreemde, niet-chronologische vertelstructuur. Waarom zou de auteur hiervoor gekozen hebben? Hoe beïnvloedt die structuur de interpretatie van het verhaal?

Stof tot nadenken? 4

Lalla Touria en Shams lijken in veel opzichten de onafhankelijke tegenpolen van Fatna. Hoe onafhankelijk denk je dat ze echt zijn? Bespreek genuanceerd.

Stof tot nadenken? 5

Taal speelt een belangrijke rol binnen deze roman. Leg uit hoe taal op verschillende manieren (on)macht uitdrukt in dit boek.

Stof tot nadenken? 6

Het begin van de roman besteedt veel aandacht aan de Marokkaanse onafhankelijkheid. Hoe vormt dit verhaal een reflectie op Fatna's leven?

Stof tot nadenken? 7

Fatna's dochter schrijft brieven aan een kleermaker in Casablanca. We lezen echter enkel de brieven die zij aan hem schrijft. Welk beeld krijg je van de man? Denk je dat hij een betere partner zou zijn dan Fatna's echtgenoten? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 8

Verklaar de titel van het boek. Welke vormen van 'half leven' tref je zoal aan in jouw omgeving?

Stof tot nadenken?

3

Stof tot nadenken?

2

Stof tot nadenken?

1

Stof tot nadenken?

6

Stof tot nadenken?

5

Stof tot nadenken?

4

Stof tot nadenken?

8

Stof tot nadenken?

7